

CHRZEST POLSKI (966 R.).

Przegląd źródeł i publikacji.

Oprac. Barbara Michałek

Dokumentów pochodzących z roku Chrztu Polski nie ma. Ale jest o nim mowa w późniejszych źródłach. Oto one:

- Tzw. *Dagome iudex*, czyli akt oddania państwa pod opiekę papieża, wymieniał chrzestne imię władcy - Dagobert. Współcześnie podał je w wątpliwość Jerzy Dowiat, historyk, który dowodził, że jednak Michał, gdyż takie było imię ojca chrzestnego - biskupa Regensburga (Ratyzbony), a Mieszko - to zniekształcona postać imienia Michał.
- *Roczniki*. Pierwsze założono w X wieku. Kilkadziesiąt lat później zostały zniszczone albo zaginęły. W ten sposób zostaliśmy pozbawieni relacji bezpośrednich, naocznych świadków.
- **Thietmar z Merseburga** (zm. w 1018 r.). Jego *Kronika* jest najbliższa czasowo dacie chrztu Polski (powstała około 50 lat później). W tekście znajdujemy wzmiankę o wydarzeniu oraz pochwałę Mieszka I za podjęcie roztropnej decyzji.
- **Kosmas**, kronikarz czeski. W *Chronica Boemorum* pisał - niezbyt pochlebnie - o księżniczce Dobrawie.
- **Anonim tzw. Gall**. W *Kronice (Cronica et gesta ducum sive principum Polonorum)*, datowanej na początek XII w., wyakcentowano duchowe znaczenie chrztu, bez podania jego miejsca ani czasu.
- *Rocznik dawny* (z XII w.). Autor zapisu przesuwając datę chrztu na rok 967, zaś rok 966 - według niego - to czas przybycia Dobrawy do Polski.
- *Rocznik kapituły krakowskiej* (ok. 1266 r.). Jego twórca zasadniczo powtarza wymieniony wyżej dokument, ale inaczej podaje główne daty. Przybycie Dobrawy to u niego 965 r., zaś rok później miał miejsce chrzest.
- *Rocznik tzw. wielkopolski* (2 połowa XIII w.), napisany w Krakowie i *Rocznik krótki*, powstały w Małopolsce. Powielają powyższy tekst.
- *Rocznik poznański starszy* (1253-1261). Tutaj pojawia się inna niż się powszechnie przyjmuje data chrztu Mieszka. Według tego dokumentu miał mieć miejsce w 960 roku, a małżeństwo z Dobrawą - pięć lat później.
- **Wincenty Kadłubek**. Jego *Kronika polska* powstała nieco wcześniej, bo na początku XIII w. Podaje informację o ślepotcie Mieszka (w dzieciństwie) i jego cudownym uzdrowieniu, co tłumaczy alegorycznie: wydarzenie zapowiadało, że przyjęcie wiary chrześcijańskiej będzie uzdrowieniem z duchowej ślepoty.
- *Rocznik świętokrzyski* (XIV w.) podaje, że chrzest nastąpił w 965 r. Mieszko przyjął go z całym rycerstwem, a Dobrawę pojął za żonę dopiero po nim. Powtarza też historię o siedmioletniej ślepotcie Mieszka, ale umiejscawia ją przed chrztem, po którego przyjęciu miała ustąpić. Píše też o staraniach księcia u papieża Sylwestra o koronę monarszą dla siebie.
- *Rocznik mazowiecki* (XIV w.?) i *Rocznik kamieniecki*. Oba przedstawiają małżeństwo i chrzest jako jedno wydarzenie.
- *Rocznik Sędziwoja* (XV w.). Autor czyni z Dobrawy córkę księcia Wratisława i siostrę świętego Wacława, zaś chrzest Mieszka lokalizuje - jako pierwszy - w Pradze.

- **Rocznik małopolski** (XV w.). Istnieją cztery redakcje tego dokumentu, a każda nieco inaczej przedstawia okoliczności chrztu Polski.
- **Jan Długosz**. Jego **Roczniki** powstały ponad 400 lat po wydarzeniu, czyli w drugiej połowie XV stulecia. Opis - wątpliwy pod względem prawdopodobieństwa, ale przedstawiony bardzo plastycznie (choć do XIX wieku nie kwestionowano zawartych w nim informacji, czego dowodzi ich powielanie w kolejnych stuleciach). Temu dziejopisowi zawdzięczamy między innymi podanie chrzestnego imienia władcy (Mieczysław) i wskazanie miejsca wydarzenia (Gniezno).
- **Joachim Lelewel**. Znany historyk zakwestionował dane zawarte w dziele Długosza.
- **Władysław Abraham: Organizacja Kościoła w Polsce do połowy XII wieku** (1890 r.). Monografia wydarzenia, bardzo ważna dla każdego historyka.

Zestawienie bibliograficzne najważniejszych pozycji dostępnych w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Katowicach:

Książki

1. Anonim tzw. Gall: *Kronika polska*, przeł. Roman Grodecki, przekł. przejrzął, wstępem i przypisami opatrzył Marian Plezia, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1965. - Także kolejne wydania.
2. Czubiński Antoni, Topolski Jerzy: *Historia Polski*, wyd. 2 popr., Wrocław, Warszawa: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1989. ISBN 8304033291.
3. Dział Jerzy: *Chrzest Polski*, wyd. 5, Warszawa: "Wiedza Powszechna", 1966.
4. Dział Jerzy: *Metryka chrztu Mieszka I i jej geneza*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1961.
5. Labuda Gerard: *Pierwsze państwo polskie*, Kraków: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. ISBN 830302969X.
6. Labuda Gerard: *Studia nad początkami państwa polskiego*, Poznań: Księgarnia Akademicka, 1946.
7. Lelewel Joachim: *Dzieje Polski potocznym sposobem opowiedziane*, oprac. Janina Bieniarzówna, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1961.
8. Łowmiański Henryk: *Religia Słowian i jej upadek (w. VI-XII)*, wyd. 2, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1986. ISBN 8301068876.
9. Manteuffel Tadeusz: *Polska pierwszych Piastów. Państwo, społeczeństwo, kultura*, Warszawa: „Wiedza Powszechna”, 1968.
10. Manteuffel Tadeusz, Łowmiański Henryk (red.): *Historia Polski*. T. 1, *Do roku 1764*. Cz. 1, *Do połowy XV w.*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1957.
11. Samsonowicz Henryk: *Historia Polski do roku 1795*, wyd. 5 popr., Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1990. ISBN 8302042854.
12. Strzelczyk Jerzy: *Mieszko Pierwszy*, Poznań: ABOS, 1992. - 216 s. ; 21 cm.
13. Tazbir Janusz (red.): *Zarys historii Polski*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1979. ISBN 8306003772.
14. Topolski Jerzy (red.): *Dzieje Polski*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1976.
15. Topolski Jerzy: *Historia Polski od czasów najdawniejszych do 1990 roku*, Warszawa, Kraków: Oficyna Wydawnicza Polczek, 1992. ISBN 8385272054.

Artykuły z gazet i czasopism

1. Banaś Kornelia: *1966 - piekarskie Deo per Mariam gratias maximas*, „CzasyPismo” 2016, nr 1, s. 77-83.
2. Barkowski Robert F.: *Mieszko I i Dobrawa, czyli sojusz Polski z Czechami*, „Mówią Wieki” 2016, nr 4, s. 13-17.
3. Białecki Konrad, Wojcieszek Elżbieta: *Millennium '66*, „Pamięć.pl” 2016, nr 5, s. 62-66.
4. Bryl Damian: *Podjąć chrześcijańskie dziedzictwo*. Rozm. przepr. Artur Filipiak, "Katecheta" 2015, nr 4, s. 19-21.
5. Dola Kazimierz: *Chrzest księcia Mieszka I w 966 roku a kształtowanie się państwowości i kultury polskiej we wczesnym średniowieczu*, "Katecheta" 2016, nr 1, s. 121-132.
6. Janicki Paweł: *Chrzest Polski. Scenariusz dla uczniów gimnazjum i 6 klasy szkoły podstawowej*, "Wychowawca" 2016, nr 2, s. 32-33.
7. Jasiński Tomasz: *Początki Polski w nowym świetle*, "Nauka" 2007, nr 4, s. 7-18.
8. Klusek Aleksandra: *966. Chrzest Polski*, „Wychowawca” 2016, nr 3, s. 30-32.
9. Marek Łucja: *"Straszny obraz państwa, które służy partii". Obchody Milenium Chrztu Polski w Sosnowcu (1967 rok)*, „CzasyPismo” 2016, nr 1, s. 84-92.
10. Mazur Mariusz: *Millenium chrztu i tysiąclecie Polski na łamach prasy*, "Więź" 2002, nr 12, s. 112-124.
11. Olejarz Agnieszka: *Biblioteczne spotkanie z historią. O zaprowadzeniu w Polsce chrześcijaństwa*, „Biblioteka w Szkole” 2016, nr 4, s. 12-16
12. *Pierwsze / Najstarsze - cykl prezentacji z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski organizowany przez Bibliotekę Narodową*, "Poradnik Bibliotekarza" 2016, nr 1, s. 26-27.
13. Pleszczyński Andrzej: *Chrzest Mieszka I - świadomy wybór czy konieczność polityczna?*, „Mówią Wieki” 2016, nr 4, s. 8-12.
14. Sierant Marta: *Mieszko I - I polski VIP. Scenariusz lekcji*, „Wiadomości Historyczne z Wiedzą o Społeczeństwie” 2017, nr 2, s. 30-34
15. Szcześniak Robert: *1966: walka o rząd dusz*, „Pamięć.pl” 2016, nr 5, s. 10-13.
16. Szubartowska Alicja: *Chrzest Polski - kalkulacja polityczna czy wybór serca?*, "Katecheta" 2016, nr 1, s. 89-95.
17. Waligóra Marian: *Jubileusz 1050-lecia Chrztu Polski z papieżem Franciszkiem*. Rozm. przepr. Elżbieta Pisarczyk, „Śląsk” 2016, nr 9, s. 22-24.
18. Żmudzki Paweł: *Początki Mieszka I*, „Mówią Wieki” 2016, nr 12, s. 42-45.